

משרד החינוך

מחוז מרכז
הפיקוח על החינוך הע"י

מינהל חברה ונוער
הפיקוח על זכויות תלמידים

הזכות להישמע ולהשתתפות בתוכנית "פניני הנוער" Pearl Project

טובה בן-ארי, ניצה שטרנהיים, אן שגיא, נאוה מזרחי

לתהליכים במוסדות חינוך קיימת השפעה מכרעת על התפתחות עמדות, תהליכי קבלת החלטות ואחריות אזרחית בקרב תלמידים. חובה עלינו לראות את ביה"ס כבית חינוך: מקום שבו מטפחים את אישיות התלמידים מתוך זיקה למיטב שבתרבות, לייחודי שבאישיות, ולמהותי שבמורשת ובחינוך האזרחי. לשם כך יש להבנות את בית הספר כתרבות חיים שבה התלמידים מתנסים הלכה למעשה בדפוסי החשיבה ובנוהגי החיים שמבטאים אידיאלים חינוכיים הללו. בתהליך החינוכי עלינו לעבור מהגנת זכויות התלמידים למקומם האזרחי כנושאי זכויות, (מהגנה למניעה) תוך טיפוח והעמקת הידע שלנו לעמדות ולגישות של אנשים צעירים בחברה ולידוע התלמידים בדבר זכויותיהם, אחריותם וחובתם החברתית והאזרחית.

" הזכויות אינן ניתנות לילד בחסד אלא בזכות הענקת זכויות לילדים תיתן להם את הכבוד שהם ראויים לו ואף תחנך אותם להעניק כבוד לאחרים מרכזיותם של הילד או הילדים בחברה אין פירושה בהכרח העדפתם בכל מקרה על אחרים. פירושה הוא התבוננות בסוגייה העולה על הפרק מנקודת מבטו של הילד. פירושה הוא גם שבבואנו להכריע בדבר טובתו, נבדוק זאת בראש ובראשונה מתוך נקודת מבטו של הילד, ופירושה הוא סביבה ידידותית לילדים – לא רק סביבה בטיחותית, לא רק סביבה מטפחת, מחנכת, מזינה ומעשירה, אלא גם סביבה המאפשרת דיאלוג בגובה העיניים....." * השופטת סביונה רוט לוי

תוכנית "פניני הנוער" הינה תוכנית ייחודית ובינלאומית שפותחה על ידי קרן "דניאל פרל" המאפשרת לבני נוער הזדמנות לפתח כישורים עיתונאים ולהבין את מגוון התרבויות והזהויות הנחשפות במהלך הלמידה. הקרן אינה מעוניינת רק בפיתוח מיומנויות של עיתונאים צעירים אלא בהתחייבות להביא להסכמה עולמית לחינוך אזרחי לכלל העמים והמגזרים - לגישור בין תרבותי בעולמנו.

התוכנית מדגישה קידום ערכים אזרחיים כמו: כבוד האדם, סובלנות, אבחנה בין טוב ורע, שוויון ערך האדם, בצד למידת כלים עיתונאיים: שפת התקשורת המיוחדת למדיום זה - לאינטרנט, פיתוח כישורי שפה באנגלית, סוגות כתיבה, כתיבה עיתונאית, למידת אתיקה עיתונאית, העשרה לשונית, למידה אותנטית וחוויתית.

* מעמדם של ילדים בחברה הישראלית - לקראת שינוי- השופטת סביונה רוט לוי

התוכנית מתבצעת בשיעורי אנגלית בבתי ספר על יסודיים, במחוז מרכז. מורי התוכנית עברו התמקצעות בתחום חינוך אזרחי במיקוד של זכויות תלמידים ולמידה במרחב מתוקשב. במסגרת שיעורי האנגלית התלמידים לומדים קורס עיתונאות וירטואלי, אשר פותח על ידי הניו יורק טיימס ואוניברסיטת קולומביה במחלקה לעיתונאות. בקורס התלמידים כותבים מטלות ומקבלים משוב על עבודותיהם מסטודנטים לעיתונאות מאוניברסיטת קולומביה. בסיום הקורס התלמידים מקבלים תעודת עיתונאי צעיר מטעם קרן "דניאל פרל" ורשאים לכתוב באתר נוער עולמי. ייחודה של התוכנית מאפשרת לתלמידים "להשמיע" את קולם בכתבות הקשורות למימוש זכויות בני נוער בארץ ובעולם באתר PEARL World Youth News*.

תקשורת באמצעות המחשבים מאפשרת דיאלוג בין בני נוער ממקומות שונים ועם מגוון רחב של דיעות, עמדות ומקורות. זוהי תקשורת המגשרת על פני זמן ומרחק גיאוגרפי ומזמנת בסיס לדיאלוג אמיתי בין אוכלוסיות שונות. הלמידה במרחב המתוקשב מחנך לתפקוד בצורה מושכלת במרחבים תקשורתיים שונים, התלמיד שותף בקהילות לומדות אשר יוצרות במוט שיח והידברות, כתוב ודבור סביב נושאים מעולמם, תוך שמירה על אתיקה ברשת. התלמידים לומדים וחווים תהליכים דמוקרטיים, מבקרים תופעות ואירועים בחייהם ובעולם, מפתחים אזרחות פעילה למען זכויות כל אדם, צעיר או מבוגר במסגרות חיים שונות ופיתוח אחריות לקיימם תוך יצירת תרבות של זכויות בביה"ס, בקהילה, במדינה ובכפר הגלובלי. לתת ולקבל זכות משמעה לקיחת אחריות וחובות חברתיים – ערכיים, למבוגרים ולצעירים.

בתוכנית "פניני הנוער" אנו לומדים להכיר מקרוב את מחשבות תלמידינו תוך שאנו מחנכים אותם להיות אזרחים המשפיעים על עולמינו, להתבונן על הסביבה הקרובה והרחוקה מעינינו ביקורתיות- הבונות חברה, סביבה ועם, באמצעות פעילות נוער למען עצמם ולמען חברים לידם ובעולם.

זו אחת התוכניות ליישום זכויות התלמידים, ייחודה בקשר המיוחד עם בני נוער בעולם באמצעות הרשת. אנו מאמינים כי תלמידינו יוכלו ליצור ולעצב מסרים החשובים להם ולהשפיע על עיצוב פני החברה בה הם חיים.

* דניאל פרל, כתב הוול סטרייט ג'ורנל, נרצח בפקיסטן על ידי טרוריסטים בשנת 2002 ובני משפחתו ייסדו קרן להנצחת זכרו ופועלו.

